

# REFORMACIJA / PROTESTANTIZEM

Čas: 16. stol.

## Vzroki za nastanek- zahteve:

- nepriznavanje papeža za verskega poglavarja
- revna cerkev – proti bogatenju (prodaja odpustkov)
- vsak vernik bi moral biti v stiku z verskimi resnicami – biblija
- vernike naučiti brati, pisati, poslušati, peti verska besedila v njim razumljivem jeziku □  
spodbuda za razvoja nacionalnih književn.

**Začetki:** v Nemčiji – MARTIN LUTHER: postavi 95 tez ali zahtev

## REFORMACIJA NA SLOVENSKEM

### Razmere:

Slabe družbene razmere – diktiranje plemstva in cerkve  
Razkropljene pokrajine – ne čuti se povezanost  
Uradni jezik je nemščina  
Kmečki upori, turški vpadi, ...



Ugodne razmere za nastop protestantskih idej – z različnimi pričakovanji med sloji:

- Fevdalci – razdelitev cerkvene zemlje
- Meščani – neodvisnost
- Kmetje – podpora pri uporih



ideje so prinesli tuji študentje, trgovci, ... tržaški škof seznanil z njimi Trubarja

### Kulturni pomen:

Izid prvih dveh slovenskih knjig – knjižni jezik  
Uporaba slovenščine pri cerkvenem obredju  
Prevod Biblije  
Prva slovnica slovenskega jezika  
Stanovske šole in prva stanovska knjižnica – utemeljitelj Trubar

### Značilnosti:

Neumetniška, poučna, praktično uporabna za potrebe cerkve  
Večinoma ni izvirna – prevodi  
Predelave in priredbe prevodnih besedil, zgodb, pesmi, ...

## **GLAVNI PROTESTANTSKI PISCI**

### **PRIMOŽ TRUBAR:**

KATEKIZEM in ABECEDNIK

### **ADAM BOHORČ:**

ZIMSKE URICE – prva slovenska slovnica

uzakoniti Trubarjev črkopis s Kreljevimi popravki

SLOVAR – prvič sistematsko zbrani slovenski besedni zaklad

### **SEBASTJAN KRELJ:**

reformiral Trubarjev črkopis

razlikoval šumnike in sičnike, ter ločil u in v, označil lj in nj

izogibal se je narečju in germanizmu

OTROČJA BIBLIJA – Katekizem

POSTILA SLOVENSKA – razlaga evangelijev

### **JURIJ DALMATIN:**

PREVOD BIBLIJE

širjenje verskih resnic, v razumljivem jeziku – slovenščini

dokaz, da je bila slovenski jezik ravno tako bogat kot drugi

pri prevodu se je naslanjal na Trubarjev črkopis z Kreljevimi popravki